

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה משיעוריו של

הגאון הינוקא
רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון
182

פרשת קדושים

אל תפנה לעובדם

אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ה' אלהיכם (יט, ד). פירש"י שהוא אזהרה שלא לפנות לאלילים לעובדם, וזהו לשון 'אלילים', מלשון 'אל', שפלא הוא חשוב, וסיים והזהיר הכתוב שאם פונה האדם אחריהם חלילה, סופו לעשותם אלהות חלילה, וכענין 'אלהי מסכה לא תעשו לכם'. וביארו המזרחי והגור אריה שאין כוונת הכתוב להזהיר שלא לעבדם ממש, אלא שלא לפנות אליהם אפילו במחשבה לעובדם, וכמו שדרשו זאת חכמים בתורת כהנים (פ' קדושים, ריש פרשה א, י) ובירושלמי עבודה זרה (פ"ג ה"א) אל תפנה לעובדם.

לראותם ודאי

ולשית רבי יהודה בתורת כהנים (שם, לגירסת הר"ש משאנץ והגר"א) איסור זה הוא שלא לראותם ודאי, וכן לשונו בירושלמי עבודה זרה (שם) 'אל תפנה לראותם ממש', וביאר הר"ש משאנץ (בתורת כהנים שם) לשון זו דרבי יהודה, שבא לסייג האיסור שאינו בראיה בעלמא אלא רק כשבא לראות צורת העבודה זרה בוודאות ממשית, שבא לעיין ולהסתכל בה לצרכה וכיוצא. וכתב שהוא כברייא שהובאה במסכת שבת (בדף קמט ע"א) שלמדה מכתוב זה לאסור להסתכל בצורת עבודה זרה. וכן ביארו התוספות (בשבת שם) את דברי הברייתא.

אל תפנו אל

אמנם שם במסכת שבת (בדף קמט ע"א) אמר רבי חנין שדרשת הברייתא היא שבא הכתוב להזהיר אל תפנו אל מדעתכם, ופירש רש"י (שם) דבריו, אל תפנו אל אשר אתם עושים מדעת לבכם וחלל שלכם, כי 'אלילים' מלשון חללים. ובא לומר בזה, שבנוסף לעצם האיסור לפנות לעבודה זרה כמו שדרשו חכמים בתורת כהנים (שם) כאמור, דרשה הברייתא שהזהיר הכתוב עוד להתרחק מראיית דיוקנאות בעלמא, וכמו שביאר הריטב"א (שם) דברי רש"י 'אל תסתכלו למה שעשו ידכם ויצא מחלל לבכם', לומר שאין ראוי להסתכל אלא במעשה הש"ת בכדי להכיר נפלאותיו, וכענין שאמר דוד בתהלים (ד, ח) 'כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה'.

והוא כמו שביאר הערוך (בערך דיוקן) שסוגיא זו איירי בציורים ודיוקנאות בעלמא, וביאר עוד (בערך פן) שמה שדרש רב חנין באזהרת הכתוב 'אל תפנו אל מדעתכם', כוונתו לומר שבזמן שאתם מסתכלים בהם אתם מפנים אל מדעתכם. וכן הביא הריטב"א (בשבת שם) ביאור דברי רבי חנין בשם הרמב"ם, שהזהיר הכתוב שלא תתפנו להבלים ותהיו מפנים זכרון של הקב"ה מדעתכם. וכן כתב המאירי (בשבת שם), שאיסור זה הוא להביט בדיוקנאות וציורים המושכים לבו של אדם ומפנים אותו לבטלה ומייאשים אותו מעבודת בוראו.

אל תפנו אל הליצים

וכן פסק השולחן ערוך (באו"ח סי' שז, סעיף טז) שאסור לקרות בספרי מליצות ומשלים של שיחת חולין כספרי מלחמות וכיוצא משום מושב ליצים, ועובר משם 'אל תפנו אל האלילים', שדרשוהו 'לא תפנו אל

מדעתכם', ואין צריך לומר דברי חשק שאסורים מפני שמגרה יצר הרע בעצמו, ומי שחיברם ומי שהעתיקם, ואין צריך לומר המדפיסם, הם בכלל מחטיאי הרבים. היינו שפסק כרש"י, כמו שכתבו האליה רבה (שם בס"י שז, ס"ד יח) והמשנה ברורה (שם בס"י שז, ס"ק ט). וכתב הבגדי ישע (שם בס"י שז) שרצו חכמים להזהיר בזה את העם מגודל המכשלה הבאה מאלו הדברים, ושיתן כל אחד דעתו לקיים בעצמו "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים טז, ח), וליזהר שלא לעבור בקל על מצוות לא תעשה שבתורה.

שויתי ה' לנגדי תמיד

שהרי בזה פתח הרמ"א בריש השולחן ערוך (בס"י א, סעיף א) ש'שויתי ה' לנגדי תמיד', כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים הוא אשר הולכים לפני האל-הים. וכמו שכתב בספר חסידים (בס"י לה) שמשפט האדם לחשוב בבוראו תמיד ולשוותו נגד פניו, וכאשר פונה לדברים בטלים חלילה יבוא לשכוח חלילה את הבורא ב"ה, ומתרחק מעמוד האמת ומהיות ירא מפניו, עד שבא לעוונות ומשתנות פניו, ועל כך אמר ישעיהו (נט, ב) "כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם וחסאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע".

אם תפנו אני אפנה

וביאר הדברים הוא כמו שכתב השפתי כהן (ויקרא יט, ד) שעל כך הזהיר הכתוב 'אל תפנו אל האלילים', בכדי שתשכון שכינתו יתברך בישראל ויפנה אליהם להיטיבם בכל, כמו שברכם והבטיחם "ופנית אליום והפריתי אתכם והרכיבתי אתכם" (ויקרא כו, ט). כי עניני העולם הזה שכולם כלים ונפסדים וקלא חשובים הרי הם כ'אלילים', שהוא מלשון 'וישם לאל מלתי' (איוב כד, כה), שמשמעו 'כלא חשוב' כאמור, ואם מפנה האדם עצמו להבליהם, הנה בהיסח הדעת מהבורא ב"ה בא חלילה המסית להסית, אבל אמר הקב"ה, אם אתם תפנו אלי, אני אפנה אליכם, ואהיה מצוי לכם להיטיב לכם בכל.

אל תפנו לשפירו דאנתא

וזהו שמובא בזוהר קדושים (בדף פד ע"א) שכאשר היה הולך רשב"י בעיר והלכו אחריו תלמידיו החבריא קדישא, היה משפיל עיניו שלא לראות אפילו בראיה בעלמא לנשי שפירן, והיה אומר להחברים 'אל תפנו אל האלילים'. וביאר מוהר"ח פלאג' בכף החיים (סי' ד, אות ה) שעיקר הדבר הוא שלימדם לזהר מכל ראייה והבטה של חשיבות בזה העולם, על אף שמעיקר הדין בכל איסור ראייה אינו נאסר אלא ראייה והסתכלות ממש¹, עם כל זה מפני שרוצה הקב"ה שנפנה עינינו אליו, ולא נמיר אהבתו ונסח ממנו דעתינו לפנות אל הבלי העולם, לכך הרחיק והזהיר רשב"י על הדבר ביותר.

וכבר ביאר הריקאנטי (ויקרא יט, ד) שבא רשב"י לומר בזה שכח גדול יש בראיית בעין לטוב או למוטב, וכמו שאמר רבי אבא שם בזוהר קדושים

1 כמו שאמר רבי אבא במסכת חגיגה שעל המסתכל בקשת אמרו שכל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם, ומאידך תיקנו לזה חכמים ברכה (במסכת ברכות בדף נט ע"א), וביאר הבית יוסף (בס"י רכט) שלא נאסר אלא להסתכל בו הרבה, וכן הוא בכל אסורי ראייה כמו שכתב המגן אברהם (שם בס"י שז, ס"ק כ"ג), וכמו שכתב החיד"א ביוסף אומץ (בס"י תעד) שכן מוכח במקומות רבים בש"ס.

ואלה יעמדו על הברכה

העלון מוקדש לרפואת ישועות והצלחת:

יעקב בן תמר, מאיר בן שרה, פבל ניסים בן מרינה, לזיווג הגון: אוריאל בן לאה.

להקדשות ניתן לפנות בטל' 076.599.599.1

לעילוי נשמת

חי בן סימה, איסוג בן מריה.

בסמוך (בדף פד ע"א) ממעלת דוד המלך שאמר לקב"ה (בתהלים פו, טז) "פנה אלי וחנני תנה עוזך לעבדך", שזכה לזה מתוך שהיו נשואות עיניו תמיד רק אליו יתברך, שלא הביט בזה העולם כלל בהבטה של חשיבות והיתה כל חשיבותו בעולם רק לקיים 'שויתי ה' לנגדי תמיד', ובזה הסתכל בו הקב"ה והאיר לו פניו, עד שמתוקף אהבת הקב"ה לראיית עיניו אמר לו "הסבי עיניך מנגדי" (שה"ש ו, ה), כי יוקדות הם בי כשלהבת בתוקף האהבה שמעוררים הם לפני. והכל מכח קדושת העינים ששורה עליהם שם הוי"ה יתברך, כמו זאת שביאר הראשית חכמה (בשער הקדושה פ"ח).

פאר מקדושים

ועל כך הזהיר הקב"ה לישראל "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם" (ויקרא יט, ב), לומר שבכל אחד מישראל ניטעה והושרשה הקדושה העליונה מאיתו יתברך, ותיכך כאשר פונה הוא אל ה' אלהיו הרי שמכניע הוא לכל האלילים והבלי העולם ומגלה קדושתו יתברך בעולם. כמו שדרשו על כך שם בתורת כהנים (פ' קדושים, ריש פרשה א, א) 'אם מקדשים אתם עצמיכם, מעלה אני עליכם כאילו קדשתם אותי', וביאר האור החיים (ויקרא יט, ב) שקדושתו יתברך נטועה בישראל לקדש כל מציאותם הגשמית, עד שרק אם יפנו עיניהם אליו יתברך, הנה תיכף מקדשים הם בעת מצוה אף לכל עיני הגשמיות המותרים שבעולם שיש בהם חשק ותאוה, והרי הם כולם קדושים ואין משתלשל מכך רע חלילה.

וסרתם - ועבדתם

ולרוב קדושת ישראל דבוקה מחשבתם תדיר בהשי"ת, ולכך אין ראוי להם לפי מעלתם לפנות אל הבלי העולם הרחוקים ומרחיקים מכל עסק קרבת הדעת בה' ב"ה, וכמו שסמך בספר דגל מחנה אפרים (פ' קדושים) דרשת רבי חנין 'אל תפנו אל מדעתכם' למה שהזהיר הכתוב (דברים יא, טז) "השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם - ועבדתם אלהים אחרים", שתיכף כאשר סר האדם מדביקות מחשבתו בה' יתברך, מיד נחשב הוא כעובד אלהים אחרים חלילה. כי בקדושת דעתו מקדש כל אחד מישראל את כל דרכיו ומעשיו בעולם, שנכללים הם בקדושת דעתו, והנה מתוך כך מעלה הוא אותם לשורשם שבקדושה ונקראים

הם חולין הנעשים על טהרת הקודש, אבל כשעושה מעשיו חלילה שלא בדעת וְהִשְׁכַּלְתָּ הָרְאוּי, הנה נמשל כבהמות נדמה ונחשב כעובד 'אלילים', שהם מלשון 'כלא חשוב' כאמור, היינו דברים שאין בהם ממש וככל הבלי העולם, והוא גלות השכינה.

גרשוני היום

ובעשירית האיפה על תורת כהנים שם (בפ' קדושים, ריש פרשה א, י) הביא בזה מה שאמרו בספרי (פ' עקב, מג) שעל כך הזהיר הקב"ה לישראל 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים', שאמר להם, הזהרו שמא יטעה אתכם יצר הרע ותפרשו מן התורה, שכיון שפורש אדם מן התורה הולך הוא ומדבק בעבודה זרה. וכפי שְׁקַבַּל דוד לפני שאול במדבר זיף על אלו אשר הסיתוהו נגדו "כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים", וכי תעלה על דעתך שדוד המלך עובד עבודה זרה, אלא שְׁקַבַּל וטען שכאשר גרמו לו לברוח מפני שאול היתה מזימתם להפסיקו מדברי תורה, ובזה הנה הולך ומדבק האדם בעבודה זרה חלילה.

אשרי אדם

כי כאשר פוסק האדם מדברי תורה ואינו דבוק בדעת ה', הנה אין מה שיעמוד בקרבו להפנות חשק האהבה אל מקורה, שלא נראה האהבה אלא לאהוב ולחשוק במי שברא האהבה, והנה בזה מי יעמוד כנגד פרץ מים הזידונים של הבלי העולם. וכבר הביא בספר מים אדירים (אד"ז האזינו, דף רצד ע"ב) בשם הגר"א, שכך קבלה בידינו מן הגאונים איש מפי איש עד משה רבינו עליו השלום, שכל עבודה זרה שכשלו בה ישראל צריכה היתה עבודת דבר ערוה תחילה, וכלשון שאמר הכתוב "וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ" (דברים לא, טז), וכן "ויזנו אחרי הבעלים" (שופטים ח, לג), וכן הן מקראות רבות.

ואשרי מי שמקדש מעשיו בקדושת דעתו כאמור, וכמו שכתב הפנים יפות (ויקרא יט, ד) שעליו אמר דוד בתהלים (לב, ב) "אשרי אדם לא יחשוב ה' - לו עון", שאם פונה דעתו מלחשוב בדביקות ה', הנה לעון יחשב לו, שפונה חלילה אל האלילים כאמור, כי הוא עיקר קדושת כל אחד מישראל האחוזה ודבוקה בקדושתו יתברך כאמור, והוא חלק ה' עמו הראוי לכל אחד מישראל.

"ועתה יש מקוה לישראל" (עזרא י, ב)

משיעור יום ה' יתרו תשי"ע

א

שהרי כל עיקר הטהרה נעשית מלמעלה כפי הכנת האדם כאמור, אמנם כאשר טורח האדם על ענין הטהרה יוכל לפגום בשיעור ומדרגת הטהרה שתמשך עליו, אבל בזה שפוסע הוא למקוה ויש בו רצון להטהר, בזה כבר מתעורר ונמשך עליו רוח טהרה, ובזה הרצון אין לו גאות ומחשבה זרה, כי בארץ אין ערך לרצון, ואין נוטל היצר הרע את חלקו מן הרצון, ולכך כאשר פוסע הוא אל המקוה נעשה גילוי לרצונו, ובזה נמשכת עליו רוח טהרה המסירה ממנו את חלאת זוהמת הנחש הדבוקה בגוף.

ג

כי ענין המקוה הוא להתחדש להיות כבריאה חדשה מתוך הטהרה הבאה מלמעלה, וכענין הכתוב (תהלים נא, יב) "לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי", שהוא ענין התחדשות להיות כבריאה חדשה. ולכך מתוך הטבילה במקוה נעשה האדם כעובר במעי אימו שראשו על כרעיו ועל קרבו כמובא במסכת נדה (בדף ל ע"ב), ואין לו חיות כלל מלבד מה שיקבל מאימו. והיא כונה אמיתית ופשוטה בטהרת המקוה, שיחשוב האדם בטבילתו שאין לו חיות כלל מלבד רוח פיו של הבורא ב"ה, וכענין שכתוב (בראשית ב, ז) "ויפח באפיו נשמת חיים", ובכח האמונה שחיותו היא ממנו יתברך לבדו, הנה בזה מתחדשת חיותו באמת להיות ממנו יתברך לבדו, וכענין 'ורוח נכון חדש בקרבי'.

והנה כפי שבמקוה דומה האדם לעובר במעי אימו, שאז הוא ענין ההתחלה כמובא בדברי רבנו האר"י בשער הכוונות (ענין מנחת שבת), כך בכדי לקבל את התורה צריך האדם לענין הטהרה, שהיא הראשית וההתחלה כאשר ניגש הוא לקבל את התורה, וכך בכל יום שבא האדם לקבל ולהתחדש בדברי תורה צריך הוא ליתן את דעתו על ענין הטהרה, ובכל יום שיתן את דעתו על רצונו להטהר הנה מסיר הוא בזה מעצמו מכל חלאת זוהמת הנחש השייך לענין אותו היום, וכן יש הפרש מצד הזמן, שטהרה בשבת

הנה בכל ימי ספירת העומר הולכים אנו ומתקרבים יותר ויותר אל הכתר תורה המתגלה ביום מתן תורה, והוא המטהר את ישראל בכניסתם תחת כנפי השכינה לקבל את התורה, ובכל יום מימי הספירה מזמינים ומכינים את עצמנו לזכות לאותה הטהרה הנמשכת בשבועות, וכלל ימי הספירה הם כהכנת האדם ובדיקתו אם מוכן הוא לאותה הטהרה הגדולה, כי ענין הטהרה הוא מלמעלה על ידו יתברך ולא על ידינו, אלא שכאשר יכין האדם את עצמו לטהרה זו, תעלה הטהרה יפה ויוכשר הוא לקבל את התורה.

וזה שאמר רבי עקיבא במסכת יומא (בדף פה ע"ב) אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרים, ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, לפני מי אתם מיטהרים היינו בהתעוררות מלמטה שמכינים את עצמם לטהרה, ומי מטהר אתכם היא טהרה הבאה מלמעלה על ידו יתברך, וכענין שכתוב (ויקרא טז, ל) "לפני ה' תטהרו", היינו טהרו מאליכם, והוא ענין ספירת העומר שפועלים אנו בכל ענין הספירה לשם הטהרה וההזמנה וההכנה ליום מתן תורה, והוא מ"ט יום, וכנגד יום החמישים אין בנו הכח לספור ולהמשיך טהרה מזו המידה שכנגד יום החמישים, והוא כנגד הטהרה הבאה מלמעלה.

ב

והוא עיקר ענין הטהרה במקוה, שחלק האדם בטהרה אינה אלא בכך שמזמין הוא את עצמו להטהר, וכן הוא בכל ענין הכנתו לכנוס למקוה ובכל מהות מדרגת האמונה שלו בכל דברי התורה על טהרת המקוה, שבזה נטהר לפני ה' ב"ה בתשובה עילאה. כי כל עיקר ענין כונת הטבילה היא ההרהור בתשובה, וכענין שאמר בעזרא (י, ב) "ועתה יש מקוה לישראל על זאת", ואמרו בבראשית רבה (כא, ו) שאין 'ועתה' אלא תשובה, ועיקר הדבר הוא שפוסע האדם אל המקוה, שבפסיעות אלו הנה מושך הוא כבר על עצמו לכל שורש הטהרה.

אינה כטהרה בחול כמובא בדברי רבנו האר"י בשער הכוונות (ענין כוונת הטבילה), וכנרמז בפסוק (בראשית א, י) "ולמקוה המים קרא ימים", לרמז על הטהרה התלויה בימים. וכשם שבספירת העומר נשפע בכל יום כענינו, כך הוא גם בענין הטהרה.

ד

ותיכף כאשר נותן האדם את דעתו על ענין הטהרה, נבראים מלאכים קדושים המסייעים בידו לבוא לכדי טהרה, ונמשך לו סיעתא דשמיא ודעת גדול. כי כל שאין האדם נותן דעתו על ענין הטהרה, הרי הוא ככבית האסורים שאינו יכול להוציא את עצמו, כי טהרה היא על ידי מים המופרדים מן האדם, לרמז בזה שהטהרה היא מלמעלה, ואלו המים הם בסוד מ' סאה ובד' רוחות הם המקוה הרי הם בסוד מ' סתומה, לרמז על דבר סתום ונסתר, כי מרמזים הם על עולם החרות שהוא למעלה מהשגת האדם כמו שאמרנו בזוהר בראשית (בדף לג ע"ב), שהם התאספות כל המים העליונים.

ולכך מה שצריך שיתן האדם את דעתו על הטהרה הוא שיתבונן בדעת גדולה ונשגבה ממנו, היינו שיתבונן שיש דעת בעולם שהיא כמי המקוה לטהרו, והם כל דברי הצדיקים בענין הבטחון בה' ב"ה. כי הצדיקים הם בסוד האות ו' כנודע, והוא מפני שדעתם היא כהאות ו' הממשיכה את הדעת לבריות לידע מהבורא ב"ה, והם כלל אותיות התורה שבתורה שבעל פה. אמנם כשם שבספר התורה צריך לקלף המקיף לאותיות כמו שאמר רב יהודה אמר רב במסכת מנחות (בדף כט ע"א) שכל אות שאין לה גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה, ובלא שיהיה מקיף הקלף לכל אות ואות יהיה הספר פסול, כך גם בתורה שבעל פה צריך לסוד הקלף המקיף לאותיות, וענין האותיות הם בסוד האות ו' כדוגמת הספר תורה כמובא בדברי רבנו האר"י בשער הכוונות (בדרושי הפורים א), אמנם הקלף המקיף לאותיות הוא בסוד האות מ' סתומה, כי בו מאיר אור אין סוף שהוא למעלה מהמשכה היכולה להכנס באדם בסוד הדעת והאות ו', ולכך היא כנגד אות מ' סתומה.

ה

והענין הוא, שמלבד מה שנתגלה לנו בתורה בסוד האותיות, משפיע עלינו הקב"ה ממקור אור התורה שהיא בסוד האות מ', וכאשר עוסק האדם בתורה, הנה מלבד מה שמתקנת היא את דעתו בסוד אור פנימי והאות ו' בכל השגתו בדיני התורה, מלבד זאת נשפע עליו רוח טהרה להעלותו ולהגביהו על ידי סוד הגויל המקיף לאותיות, שהם מים עליונים בסוד המקוה והאות מ' סתומה.

והנה על דרך זה הוא בכל דעת הצדיקים שחקקו בעולם, שמלבד מה שחקקו עלי ספר, יש מכל דעתם הקדוש שלא נכתב מפני גודל השגתם שהשיגו, ולא היה לדעת זו כלים ראויים שתתגלה בעולם, ולכך לא נכתבה דעתם בצירוף אותיות, אמנם מפני שהשיגו בגדולת הבורא וידעת התורה כפי מדרגתם, חקקו את דעתם בעולם בסוד הגויל המקיף לאותיות.

ועיקר דעתם הקדוש שלא נחקק עלי ספר הוא בכל ענין הבטחון בה' ב"ה, והוא סוד המקוה. כי עיקר כוונת הטהרה היא בכפיפת והוצאת הראש מתוך המקוה, וכך הוא ענין הטהרה מן התורה ודברי הצדיקים, שכאשר נותן האדם את ראשו בתוך סוד הגויל והקלף שבתורה, שהם דברי הצדיקים בכל מה שלמעלה מהבנתו וגבוה מהשגתו כאמור, וסומך ונשען הוא על קדושת התורה לפדותו ולהצילו מכל הרע שאוחז בו, הנה זה הוא ענין המקוה שהוא לשון תקוה ובטחון כמו שאמר עזרא (שם) כאמור, היינו שסומך את עצמו על האור והכח העליון והגבוה ממנו שיוציאו מן המיצר, וכענין הכתוב (ביחזקאל לו, כה) "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם".

ו

וזאות רמז רבי חייא שם בזוהר בראשית (בדף לג ע"א) שמקוה המים דא צדיק, שכאשר הקוה הקב"ה למקוה המים כתיב (בראשית א, ט) "וירא אלהים כי טוב", ו'טוב' הוא הצדיק, כנאמר (ישעיה ג, י) "אמרו צדיק כי טוב", כי מרמז הוא על האור הקדמון הנקרא 'טוב', שנקרא הוא 'קדמון' מפני שאין בו השגה, וכהגויל המקיף לאותיות. ונקרא דעת זו וענין המקוה 'עולם החירות' וכמו שאמר הרע"א מהימנא בזוהר פנחס (בדף רמב ע"ב).

והוא מפני שכל האותיות הם בסוד הצירוף, היינו שכל אות יש בה צמצום והמשכה לפי סדר השתלשלות, כל אות כפי צורתה ועניניה, ולכך נקראים האותיות בסוד אור פנימי. אמנם חירות התורה תהיה מתוך שיזכור

האדם תמיד את מקור התורה ורחמי השי"ת, וכפי שהוא בדעת הצדיקים ודבריהם, שכולם גדרים משמרות וסייגים ודרכי עליה הראויים לכל אחד כפי מדרגתו, אמנם עיקר דעת הצדיקים היא התקוה שיש לכל אחד מישראל לבוא לכל הקדושות כולם, ולהראות לכל אחד במדרגתו איך יכול הוא לדבוק ב"ה ממקומו ללא עיכוב כלל, וכל זה הוא אור רחמים גדולים שאינם יכולים לבוא בסוד ציור האותיות והצמצום.

ועיקר חלק האדם בעבודה זו היא האמונה והבטחון על קדושת התורה ואמיתתה ועל האמונה בכל דברי חכמים, וכפי שיתן בטחונו ותקוהו כאשר הולך הוא אחר דבריהם, ולכך נקראים הצדיקים 'טוב', שמתוך שיסמוך עליהם האדם יטעם מטוב התורה ורחמי השי"ת.

ז

ומלבד ענין שורש הטהרה היוצאת מתוך אמונת חכמים, עוד צריך כל אחד לדבוק במידת האבהה לכל אחד מישראל, וכל שאין באדם אהבת ישראל אינו יכול לצאת מן הזוהמה, וגם המקוה אינו יכול לטהרו מעצם הריחוק שלו. כי ישראל נקראים הם מקוה, וכענין הכתוב (ירמיה יז, ג) "מקוה ישראל ה'" וכמו שאמר רבי יוסי שם בזוהר בראשית (בדף לג ע"א), כי כשם שכל אות מוקפת בגויל, ובכדי לזכות לטהרת התורה צריך האדם להאמין באור התורה ומקור התורה בה' ב"ה כאמור, כך צריך הוא לאהוב כל אחד מישראל, שידע האדם שכל בן ישראל הוא כאות מהתורה הקדושה, ומתוך כך יאהב אותו כנפשו.

אמנם בזה לבד הרי כל יהודי הוא בעיניו בסוד האות ו' הרומז להמשכה, ומפני שדעותיהם שונות כמובא במסכת ברכות (בדף נח ע"א), לכך אינו יכול לבוא לאהוב כל אחד ואחד כראוי, מפני שאין לו המשכה וחיבור לדעת חברו, ובה אין לו חיבור לטהרה מתוך ענין אהבת ישראל. אבל כאשר מכיר ומאמין בסוד המקוה, שהוא ענין הגויל הסובב את האות, וכך מאמין שכל יהודי הוא כאות בתורה, בזה חופף עליו אור עליון בסוד הגויל והמקוה, ומבים ששורשו של כל אחד מישראל הוא באור אין סוף ב"ה, שהרי כל בן ישראל הוא חלק אלוה ממעל, ובכל אחד יש אור מיוחד ששורשו למעלה למעלה בגובהי מרומים, והוא אור סתום בסוד אות מ' סתומה, והנה בזה יכול הוא לזכות לבוא לאהבת ישראל, היינו שיתן תמיד את דעתו על האור החופף ושורה על כל אחד מישראל, שהוא למעלה מהשגתו והבנתו, ובה יוכל להנצל ולבוא לכדי טהרה, וכענין הכתוב (ירמיה יד, ח) "מקוה ישראל מושיעו בעת צרה".

ח

ולכך בימי ספירת העומר נותנים אנו את הדעת על ענין אמונת חכמים וענין אהבת ישראל. שהרי מנהג ישראל לעסוק במסכת אבות כמו שכתב הרשב"ץ במגן אבות (אבות ה, כב), שהוא ענין אמונת חכמים, היינו שיהיו כל דברי האדם גם בענין דרך ארץ כפי דברי חכמים. וכן הוא בענין אהבת ישראל, שצריכים אנו להזהר בכבוד חברו יותר ויותר, שהרי בפרק זה מתו תלמידי רבי עקיבא על שלא נהגו כבוד זה בזה כמובא במסכת יבמות (בדף סב ע"ב).

והכל הוא בסוד טהרת המקוה, כי בימי העומר יוצאים אנו ממ"ט פנים טמא למ"ט פנים טהור כמו שאמר רשב"י בתיקוני זוהר (בתיקון יט, דף לט ע"א), וזהו מתוך ענין האות מ' סתומה שהיא סוד ארבעים סאה דמקוה, שבה ועל ידה נעשה חיבור בין תורה שבכתב לתורה שבעל פה כמו שאמר שם רשב"י, היינו שנתגלה ענין הגויל שבתורה שכתב וענין הדעת שלמעלה מהשגתנו שבתורה שבעל פה כאמור, לרמז שכאשר נכנס האדם לעסוק בתורה, תחילה צריך הוא ליתן את דעתו על הטהרה, ולהסיר ממנו כל זוהמה וגאות, שיזכור שכל מה שלומד ומבין הוא התנוצצות מהאות ו' שהיא השגת הדעת, אבל מהות וקדושת התורה היא למעלה ממה שמבין ובסוד האות מ', ובה יבוא להכנס בתורה מתוך שפלות והתחדשות בענין ההבנה בתורה.

ט

כי בכדי שיבוא האדם לכנוס לזו האות מ' שהם מ' סאה, צריך שיהיה בסוד האות י', כי עיקר הטהרה היא מצד הכוונה והמשכה שיש לאדם קודם הטבילה מצד ההכנעה והשפלות כאמור, וזהו בדוגמת האות י', ובה כאשר נותן הוא את ראשו במים נעשה הוא בסוד 'יעקב' שהוא נטריוקון 'י' עקב, וכאשר מוציא את ראשו נעשה בסוד ישראל שהוא נטריוקון 'לי ראש', כי קודם שנותן את ראשו צריך הוא להיות כהאות י' שהיא גולמית ובסוד יצירה ועיבור, ובה יוכל להתחדש כביכול בבטן המלאה והמקוה בבחינת 'לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי', שנשפע עליו מתוך כך

מן המים העליונים שהם ענין האות מ"ם, כי האות מ' פתוחה הם מי המקוה שכנגד מים התחתונים, הנכללים בהאות מ' סתומה שהם מים העליונים, והאות ל' הם כנגד האדם עצמו, ובוה מצטרף ונעשה 'מים', ונזרק עליו מים טהורים להיטהר לפני ה'.

וכאשר נותן את ראשו במי המקוה ובוקע בראשו שכנגד האות ל' את המים הנה אז הוא כנגד 'עקב' שהוא נטריקון ל' בקע', וכאשר מוציא את ראשו הוא כנגד 'ישראל', כי לעולם המים הם כנגד האות ל' כמובא בדברי רבנו האר"י בשער הכוונות (דרושי יו"כ ג ובדרוש א דשבת מענין כוונות הטבילה) כי האות ה' היא כנגד המקוה עצמו (שאה"ה דהה"ן עולה כמנין 'מקוה'), ומי המקוה הם כנגד היוד"ן (אה"ה דידו"ן), והמקוה הוא כנגד שם אה"ה והכתר, מהטעם האמור שהם למעלה מראש האדם והשגתו ובסוד שער החמישים, וכמובא בדברי רבנו האר"י בשער הכוונות (דרושי חג השבעות א), ולכך מתקבצים בו כל סוד המילאים דשמות אה"ה כמובא שם בדברי רבנו האר"י (בדרוש א דשבת בענין כוונות הטבילה)

וכאשר נכנס האדם בשפלות וכופף את ראשו למקוה, נשפע עליו בזה כלל מילוי שמות הקודש באותיות ל', שהם ט' יוד"ן העולים כמנין 'מים', והם כנגד תשעה קבין, והאדם עצמו נחשב לעשירי ומשלים לקומה שלימה כמו שכתב במגיד מישרים (כפ' כי תבוא), ונשפע על האדם חסד עליון משם ע"ב שהוא הוי"ה במילוי יוד"ן, היוצא מן הפסוק 'לב טהור ברא לי אלהים' שראשי תיבותיו עולים כמנין ע"ב, ובוה גורם להתכללות מים תחתונים במים עליונים, בסוד מילוי האות מ"ם, וכנרמז בסופי תיבות מקרא זה 'לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי' העולים כמנין ישראל מ"ם, כי כאשר מוציא את ראשו ונשלם להיות ל' שלימה כנגד ישראל, עלה ונטהר במים עליונים, ונעשה ל'קומה' שלימה שהוא נטריקון 'מקוה'.

ועיקר הדבר הוא שיהיה לאדם דעת להבדיל בין מים עליונים למים תחתונים, וכענין הכתוב (בראשית א, ו) 'ויהיה מבדיל בין מים למים', שכאשר יש לאדם את ההכנעה והשפלות מצד מדרגת האמונה במים שלמעלה ממנו, הרי שבזה עשה הבדלה בין מים עליונים למים תחתונים, ובה לכדי דעת. כי מים תחתונים הם כל מים שיש בעולם, אך מים עליונים הם מייך דכין היכולים לטהר את האדם ולהוציאו מכל מיצר, וכענין הכתוב 'מקוה ישראל מושיעו בעת צרה', וההפרש בין אלו המים לאלו תלוי בגודל שיעור האמונה של האדם במצוות התורה ודברי חכמים, ובפרט בענין מי המקוה, שידע ויאמין שכאשר מכונסים המים למ' סאה ככל ציווי התורה ודברי חכמים, הנה בזה הפרישה התורה מים אלו מכל מים דעלמא, ומוכשרים וראויים הם לפעול באדם מה שלא יוכל לפעול בעצמו, כי בזה המשיך הקב"ה סוד טהרה וסגולה לישראל לבדם.

ומפני שכלל ענין טהרת המקוה נעשה מלמעלה כאמור, מפני כך עיקר חלק האדם בטהרה תהיה מתוך המחשבה והרצון שלו להטהר לפני השי"ת, ולכן טוב שכאשר פוסע אל המקוה יתפלל רבונו של עולם הסר מעלי לכל זוהמת הנחש, ויפשפש בתשובה, וידע שהוא חסד חנינ שמתהרו הקב"ה במים עליונים שאינם שייכים לזה העולם כלל, רק הם סוד גדול במתנת חנינ לישראל. וטוב שיכוון האדם בשם היוצא מן הפסוק (איוב כ, טו) 'חיל בלע ויקיאנו' שהוא שם חב"ו, וכן בשם היוצא מן הפסוק (ישעיה מ, יא) 'בזרועו יקבץ טלאים' העולה כמנין אה"ה, וכן שיכוון

בפסוק (מכה ז, יט) 'ותשליך במצולות ים כל חטאתם', שככה אלו השמות מבטל האדם מעצמו לכל המזיקים ומעלה לכל הניצוצות הקדושים שנפלו למטה בגרימתו, ולזה צריך הוא לכנוס למקוה באופן שלא יהיה שום שליטה בו מצד החיצונים, וטוב שיכוון 'מקוה ישראל יי מושיעו' העולה בראשית תיבות 'מי ים'.

יא

ועיקר הכוונה הפשוטה שיכוון היא, להטהר מכל טומאת קרי, ולשבר ממנו כח וטומאת הקליפה, ושימשיך לו הקב"ה טהרה מימי המקוה הטהור העליון שהם מים עליונים, וימשך עליו חסד עליון (הנמשך ממזל השמיני הנקרא נוצר חסד), ושימשך עליו שמירה והגנה מכל חטא ומכל רע (ממזל ה"ג הנקרא ונקה), ולהעביר זוהמת הנחש הקדמוני. כי בכל טבילת ישראל פועל האדם טהרה מזוהמת הנחש בכל העולם כולו, ועיקר הדבר שמשגי הגוף במקוה הוא שיצא לחירות מאחזית ולפיתת הנחש, ויש בכח המקוה להחליש זוהמתו בכל העולם. וטוב לטבול להסיר טומאת הכעס (ואה"ה במילוי הה"ן עולה כמנין 'מקוה', ועם הכולל עולה כמנין 'כעס'), שהרי כאשר כועס האדם חכמתו מסתלקת כמו שאמר רבי יהודה בשם רב במסכת פסחים (בדף סו ע"ב), והחכמה נקראת ים כמובא בדברי רבנו האר"י שם בשער הכוונות (בדרוש ג דיוה"כ) ובטבילת המקוה חוזרת אליו נשמתו וחכמתו. ובכלל כל הכוונות היא הכונה הפשוטה שיכוון להטהר מכל טומאה ולקבל טהרה, והעיקר הוא שיהיה האדם בהכנעה ויזכור שהטהרה באה מלמעלה ממנו יתברך, ש'הכנעה' (עה"כ) עולה כמנין 'מקוה'.

ויכוון שהמקוה היא כהאות מ' סתומה, וקרקע המקוה היא כנגד שם אדנו"ת וכנגד קדושת הדיבור, וד' רוחות כנגד שם הוי"ה וקדושת הקול, והגג כנגד שם אה"ה וקדושת המחשבה, ויחדיי הם כנגד שם יב"ק שהוא סוד יחוד ברכה קדושה. ועל הכל עיקר הכונה בטהרת המקוה היא כאמור שיבוא בהכנעה מתוך שיזכור לדברי רבי עקיבא 'מי מטהר אתכם, אביכם שבשמים'.

מראות קודש

ממעמד הקבלת פני רבו בהשתתפות מרנן גדולי התורה ראשי ישיבות רבנים ודיינים כמעמד נשא מו"ר שיעור מקיף בנושאי מצוות סיפור יציאת מצרים.

קחו חלק במפעל הקודש

המעונינים להצטרף למערך הרכזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות
076.5995991 או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com
 לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com